

NAGYBEREKSZÓ

Nagyberekcszó, a Temesvárt Zsombolyával összekötő útvonalon Temesvártól Szakálháza után a második falu. Közigazgatásilag Szakálháza községhez tartozik. Lakosainak a száma 2002-ben közel másfélezer volt, a nagy többséget adó románság mellett jelentősebbnek mondható a szerb kisebbség.

„A templomnál, ahol derékszögben bicsaklik tovább az országút, nem csak közlekedésbiztonsági okokból érdemes megállni. – írja Illés Mihály az Erdély Kárpát Egyesület Bánsági osztályának elnöke. – Ha benézünk a templomkertbe, azonnal szembetűnik egy kopottas állapotban is szolid emlékmű. *Vukovics Sebő*nek (1811–1872), a szerb származású, jeles magyar reformpolitikusnak, Kosuth közeli munkatársának a sírja ez. Tagja volt az 1848. március 21-én Temesváron megalakult közbiztonsági választmánynak, majd a Délvidék kormánybiztosaként irányította a bánsági eseményeket. 1849-ben igazságügy miniszterként működött. Ezen cselekedeteiért Világos után külföldre kényszerült. Londonban élt. A kiegyezést követően tért vissza berekcszói birtokaira, ahol élete hátralevő éveit töltötte. 1866-tól Temesvár díszpolgára.”¹

Vukovics Sebő (Fiume, 1811 - London, 1872. nov. 19.) a reformkori liberális ellenzék tagja, politikus. Temes megyei földbirtokos család fia. Apja, Vukovics Sebő, előkelő szerb polgár volt. Az ifjú Vukovics a magyar nyelvet serdülő korában tanulta meg. Közpályáját Temes vármegyében kezdte, mint aljegyző. Ugyanezen vármegyében később szolgabíró, azután alispán lett. Mint fiatal vármegyei hivatalnokot kiskövetül küldték Pozsonyba, ahol az országgyűlési ifjúság tárgyalásain jó nevet szerzett alapos felkészültségével és szónoki tehetségével. Mint fiatal jogász tagja a Lovassy-féle Társalkodási Egyletnek, ezért eltöltötték az ügyvédi vizsgától és közhivatal viselésétől. Az 1840-es amnesztia után, mint Temes vármegye első alispánja a liberális ellenzékhez csatlakozott. 1848-ban a kisbecskereki kerület országgyűlési képviselője, május 27-től

¹ Illés Mihály, *Temesközi útvonalak* In. *Régi(j)óvilág*, 2007/jún., 42-43.o.

temesközi királyi biztos, majd a délvidék fő kormánybiztosa, a délvidéki védekező harcok egyik tevékeny szervezője. Amikor vármegyéjébe visszatért, ott már jelentkeztek a nemzetiségi zavarok. A magyar kormány az erőszakú Vukovicsra bízta a zavarok elsimítását. 1849. április 14-én a Szemere Bertalan elnöklete alatt létrejött minisztériumban az igazságügyi tárcát kapta. Igazságügy miniszter 1849. május 2-től augusztus 11-ig. Itt a törvényszékek rendezése körül szerzett nagy érdemeket. A világosi fegyverletétel után egy ideig Magyarországon bujdosott, először a Lónyay, majd a Vladár-családnál rejtőzködött. Később emigrált és Londonban halt meg.

Emlékiratait a Vladár-családnál kezdte írni 1856-ban és emigrációban, Londonban fejezte be 1858-ban. Kiadta Besenyei Ferenc országgyűlési képviselő (Budapest 1894). Haynau vésztörvényszéke távollétében halálra ítélte. A kiegyezés után 1869-ben hazatért és Bács vármegye egyik választókerületének országgyűlési képviselője lett. – M. Vukovics Sebő emlékiratai (Sajtó alá rendezte Bessenyei Ferenc, Bp., 1894). – Irod. V. S. (Hazánk s a Külföld, 1872); Falk Miksa: V. S. (Magyarország és a Nagyvilág, 1872); V. S. (Szabad Sajtó, 1872. nov. 21.); Móricz Pál: A magyar országgyűlési pártok küzdelmei (Bp., 1892).